

Wierdebegraafplaats Wierum: begraven in de natuur op de wierde

Net boven Groningen, naast het oude kerkhof van Wierum, neemt Het Groninger Landschap samen met uitvaartverzorger Dela een natuurbegraafplaats in gebruik. De begraafplaats komt op een aangevuld stuk van de wierde te liggen, in een gebied met grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde. De natuurbegraafplaats zal onderdeel uitmaken van het omringende landschap.

Wierde van Wierum

Scherpe boterbloem

Het deel van de wierde van ongeveer één hectare dat in het verleden was afgegraven is ongeveer tien jaar geleden weer aangevuld met grond van elders. “Landschappelijk gezien is de wierde bij Wierum een prachtige locatie”, zegt Arjan Hendriks, natuurbeheerder bij Het Groninger Landschap. “Het is een mooie laatste rustplek en voor de nabestaanden een fijne locatie om te bezoeken.” Het Groninger Landschap wil met de begraafplaats de natuurbestemming combineren met een maatschappelijke functie. De begraafplaats blijft dan ook een gebied met een duidelijke natuurdoelstelling, die past binnen het natuurbeheerplan van de provincie. “Het Groninger Landschap besteedt de opbrengst van de wierdebegraafplaats volledig aan het beheer van natuur en erfgoed in Groningen.”

Bloemrijk grasland

Op de natuurbegraafplaats wil Hendriks ruimte geven aan de ontwikkeling van bloemrijk grasland, van belang voor onder meer insecten en vogels. “Hiervoor zaaien we een bloemenmengsel in met zaden van planten- en grassoorten die hier van nature thuishoren, zoals scherpe en kruipende boterbloem, witte en rode klaver, madeliefje, knoopkruid, reukgras en kamgras. De natuurbegraafplaats moet niet direct zichtbaar zijn en opgaan in het landschap. Om die reden willen we ook geen staande herdenkingselementen, dus geen grafstenen en andere ornamenten. Er kan worden gekozen voor geen grafmarkering of een liggende steen die in het maaiveld wordt geplaatst. De exacte locatie van de graven wordt in ieder geval met gps-coördinaten vastgelegd.” De combinatie natuur en begraven heeft consequenties voor het beheer. “Nadat de inrichting klaar is en het perceel is ingezaaid, komt er geen zwaar materieel meer aan te pas”, zegt Hendriks. “Er komt een aangepast maaibeheer met lichte machines, waarbij nabestaanden er geen probleem mee moeten hebben dat er ook over de graven wordt gemaaid.”

Natuurlijke uitbreiding

Op de eerste berichtgeving over de voorgenomen wierdebegraafplaats kwamen veel reacties van mensen die het een mooi initiatief vinden. Hendriks: “Er is nu al veel animo voor de begraafplaats. Ik

word regelmatig gebeld door mensen die me vragen of ze al een plek kunnen reserveren.” Aan de graven is een eeuwigdurend grafrecht verbonden. De graven worden gelijkmatig verdeeld over het perceel. Hendriks: “Voordat een graf wordt gegraven, wordt eerst de aanwezige bloemrijke grasmat afgeplagd en aan de kant gelegd. Bij het dichtmaken van het graf worden de plagen teruggelegd, zodat het graf volledig wordt opgenomen in het landschap.” Onderdeel van het initiatief op de wierde is uitbreiding van de aanliggende traditionele begraafplaats van de Nederlands Hervormde Kerk van Dorkwerd. Hendriks: “De traditionele begraafplaats kampt met ruimtegebrek. We zijn met onze burens tot overeenstemming gekomen dat een deel van de wierde wordt ingericht ten behoeve van uitbreiding van de traditionele begraafplaats.”

Historische betekenis

De keuze voor een wierde als locatie voor een natuurbegraafplaats is een logische. Van oudsher was de wierde het centrum van de leefgemeenschap. Naast een kerk lag er op de meeste wierden ook een begraafplaats. Wierum is een plek met een grote historische betekenis voor de omgeving. “Op de wierde heeft vroeger een kerkje gestaan”, zegt Beno Hofman, historicus, verteller en zelfverklaard tijdreiziger. “Het kleine kerkje had een losse klokkentoren. Kerk en toren werden in 1829 afgebroken. Alleen de pastorie staat er nog.” De aanwezigheid van het kerkje was voor sommigen de aanleiding te denken dat Wierum ooit een flink dorp was. “Dat is niet zo”, zegt Hofman. “Het kerspel van Wierum strekte zich uit van Adorp tot Aduard.” De oude begraafplaats op de wierde is nog steeds in gebruik en wordt nu dus met de natuurbegraafplaats uitgebreid. Er is bewijs dat er zeker driehonderd jaar mensen zijn begraven op de wierde van Wierum. Hofman: “Op de begraafplaats liggen hele oude stenen. Een aantal lag in de kerk. Maar omdat die is afgebroken, ligt een aantal stenen sinds 1829 in de open lucht, waaronder de 18e eeuwse grafsteen van dominee Sinnighe. Met het begraafplaatsje blijft een gedeelte van de geschiedenis van de provincie bewaard op de wierde van Wierum.”

Voorrang voor Beschermers

Wierdebegraafplaats Wierum telt 250 unieke plaatsen. Een natuurgraf op de wierde wordt voorzien van een duurzame en historische unieke grafmarkering: een oude Groninger kloostermop met daarin de naam en geboorte- en overlijdensdatum van de overledene. Een mooie en zichtbare verbinding met de geschiedenis van Groningen. Natuurlijk kan men ook kiezen voor géén grafmarkering, in beide gevallen kan het graf met GPS-coördinaten worden teruggevonden. De graven zijn eeuwigdurend, het graf wordt dus nooit geruimd. 100 graven kunnen tot 1 september 2019 met voorrang door Beschermers worden besproken. Kijk voor informatie en boekingen op www.wierdebegraafplaats.nl.

Het Groninger Landschap werkt samen met Algemeen Belang / Dela, drager van het duurzame uitvaart-predicaat *Greenleave* (De Duurzame Uitvaart).